Accepted and distributed under permit (No. 191), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 221. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 22-го ВЕРЕСНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 221. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, SEPTEMBER 22, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЮНІЯ МАЙНЕРІВ ПРО ЗНИЖКУ ЗАПЛАТИ

ІНДІЯНОПОЛИС, 20. вересня. — Тут почалася конвенція майнерської юнії Юнайтид Майн Воркерс оф Америка, яка відбувається що два роки. Головним питанням, яке займає сю конвенцію, є справа, як майнери мають поставитися до знижки заплати, проголошеної недавно властителями копалень вугля.

Предсідателем конвенції вибрано Лі Гола з Коламбас, президента огайського округа юнії. Конвенцію отворив короткою промовою Джан Луис, голова Юнайтид Майн Воркерс. Наперед пояснив він неявленнє делегатів зі Західної Верджінії, яке Луис приписав у вину штучкам властителів вуглевих копалень. „Тепер нема в повіті Логен, Мінго, Мекдавел і Мерсер иншого права кромі права розбишаки (ганмена). Там не функціонують жадні публичні урядники, кромі тих, яких установили властителі копалень". Луис згадав далі про обжалованнє за морд, виставлене проти 325 майнерів, що доказує, що в Західній Верджінії нема справедливости.

„МАЙНЕРИ НЕ МОЖУТЬ ПРИНЯТИ ЗНИЖКИ ЗАПЛАТИ".

Сполудня президент юнії Луис виголосив промову про знижку заплати, що юнійні робітники не можуть приняти сеї знижки та що юнії мусять ужити усіх своїх гроший і средств, щоби підперти боротьбу майнерів проти знижки. Він говорив, що майнери мають з властителями контракт, який виходить аж 31. марта 1922. року і тому юнії повинні опиратися всякій знижці перед тим часом.

Опісля президент юнії предложив зборам ряд своїх внесень в ріжних біжучих справах юнії, а наконець просив конвенцію, щоби вона заявилася ще раз за перебраннем на державу вуглевих копалень, як се вона заявилась два роки тому. Згадуючи про слідство, яке сенатовий підкомітет тепер веде над положеннем в страйковім окрузі в Мінго, Луис висказав надію, що се слідство виявить світови всі страховища положення робітників в тім окрузі і промостить дорогу для признания права організації усім вуглевим робітникам.

ЗАСТАНОВЛЯЮТЬСЯ НАД ПОЧАТТЕМ СЛІДСТВА ПРОТИ КУ-КЛУКС-КЛЕН.

ВАШІНГТОН, 20. вересня. — Генеральний прокуратор (мінїстер судівництва) Догерті, заявив нині, що департамент справедливости (міністерство судівництва) застановляється над тим, чи не почати йому слідства і процесу проти Ку-Клукс-Клену, відомої тайної організації, котра мала свій початок по так званій горожанській війні, а котра віджила недавно та звернула свою акцію проти всяких свобідніиших течій серед американської суспільности, а кромі сього звернулася також проти католиків, Жидів і імігрантів.

Департамент справедливости уже видав кільком своїм урядникам в ріжних місцях почати слідство над практичною діяльностю сеї організації.

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ЗМЕНЧЕННЯ ЗБРОЄНЬ.

ВАШІНГТОН, 20. вересня. — Уряд Злучених Держав вислав до ріжних держав тимчасову програму межнародної конференції в справі зменчення зброєнь.

Начерк сеї програми такий:

1. Зменчення морських зброєнь, а саме: основи сего зменчення, розмір його, сповнення умов.
2. Правила про нові воєнні средства.
3. Обмеженнє сухопутних зброєнь.
4. Справи відносячі́ся до Китаю.
5. Справи територіяльної ненарушимости, адміністраційної ненарушимости, „отвертих дверий", концесій і т. д.
6. Справи мандатних островів.

НЮЙОРСЬКА ПОЛІЦІЯ БЄ ГОЛОДНИХ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК, 21. вересня. — Вчера вечером тисячі голодних безробітних людий зібралося в Брайнт Парку. Шість старушок почало розділювати серед них сендвичі, булки і пампухи. В тій хвилі поліція напала на них з палками і стала їх розганяти, бючи, штовхаючи, тратуючи під ногами. Причиною звірського нападу поліції було мовляв те, що поліція хотіла не допустити, щоб Леду, відомий провідник безробітних, котрий недавно в Бостоні продавав їх на ліцитації як рабів за рабських часів, не поновив сеї демонстрації в Ню Йорку.

Проганяючи мущин з парку, поліція грозила побоями навіть старим женщинам, котрі розділювали поживу межи безробітних. Вони всі є членицями „клюбу бабок", де кожда члениця має що найменче 60 літ. Обурені на поводженнє поліції жінки збираються тепер до акції проти нюйорських поліційних властий за їх неправе поведенне.

ЗАПОВІДЬ БУРІ ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ДОГОВОРУ.

ВАШІНГТОН, 20. вересня. — З Білого Дому, резиденції президента, видано заяву, що мирові договори з Німеччиною, Австрією і Угорщиною будуть зараз вислані до сенату і предложені до його потвердження.

Рівночасно майже велика частина демократів і кількох сенаторів заповіло свою опозицію проти сих договорів. Сенатор Бора, хоч републиканець, заявив, що він буде вести кампанію проти договорів. Сенатор ще не заявив, на якій основі він буде противитися ратифікації договорів, але загально сподіються, що він опирається їм тому, що на його думку сі договори вмішають Америку в европейські справи.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗЕЛІЗНИЦЯ ДІСТАЄ ПРИКАЗ НАВЯЗАТИ ЗНОСИНИ З ЮНІЯМИ.

ШІКАҐО, 19. вересня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав видала приказ Пенсилвенійській Зелізниці, щоби вона назад навязала зносини з робітничими юніями як представницями своїх робітників. Рада грозить, що якби так зелузниця відмовилася навязати сі зносини з юніями, то се буде значити непослух законам Злучених Держав і потягне за собою карні наслідки для зелізничої компанії.

ПОДАТКОВИЙ УРЯД ПРОСТУЄ ПРО ВИРІБ НАПИТКІВ БЕЗ ПОДАТКУ.

Урядове бюро податку внутрішного подає до відомости на ріжні запити, що подана ним недавно вістка, що кождий батько родини має право виробляти для своєї сім'ї 200 гальонів напитків без обовязку плачення податку, не була зрозуміла як слід. Згаданих 200 гальонів відноситься до напитків, вільних від алькоголю. Лише такі напитки, і лише в такій скількости вільні від федерального податку, і толише тоді, як батько родини подасть про се вістку колекторови податку. Закон не має в собі ніякої постанови про увільнення від податку горячих напитків. Навіть овочеві вина, що мають понад пів процента алькоголю, уважаються за вина і алькоголічні напитки. Від них побирається податок.

ЖЕНЩИНА ВПАЛА У ВОДОПАД

З Найеґра Фолс, Ню Йорк, доносять про нещасний випадок, котрого жертвою впала одна, нерозпізнана ще досі женщина. Вона сиділа в обідну пору на скалі високо в горі над рікою, понад водопадом, і, як кажуть свідки, приготовлялася їсти. Зняла капелюх з голови, і положила на скалу. Як вона впала у воду, ніхто не знає, досить, що по хвилі її побачили уже у воді. Жінки зробили крик. Надбігли мущини і стали глядати за яким шнуром або патиком, які повинні бути в тім місци на подібні випадки. Не найшовши однак нічого подібного, вони бігли здовж води, аж доки нещасна жертва не доплила до краю пропасти і не впала в неї. Її тіло таки зараз показалося в вирі в долині.

СТРАЙКИ В ПОЛЬЩІ.

Страйк що вибух на зелізницях Великопольщі, покінчився 25. серпня. Він властиво тільки завішений, бо ще не знати, чи делеґати зелізничників і уряд погодяться зі собою. Втрати, які понесла Польща через кілька днів страйку, виносять кілька міліонів марок.

Крім страйку зелізнишиків, вибухають тут і там страйки в інших галузях. У Варшаві стракували трамваярі, всі міські робітники а навіть робітники в фаабриці амуниції. Страйкуючих удалося на разі втихомирити але гроза ґенерального страйку в Польщі ще не минула.

ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ НА ВОЛИНІ.

Польські власти зарядили вибори до громадських рад на Волині. Вибори ці відбулися без ніякої агітації і без заінтересовання зі сторони населення. Се цілком зрозуміле, коли подумати, що на Волині панує виїмковий стан і наглі суди. Через се була унеможливлена всяка передвиборча акція і передвиборчі збори. Наслідком сего було, що до виборів зголосилося в кремянецькому повіті всего 30 процент управнених до голосовання а в луцькому повіті тільки 20 процент.

В кременецькому повіті, який начислює після польської статистики 288.200 душ, в тому 81 процент Українців, 3 проц Поляків, вибрано на 188 радних 154 Українців, а 26 Поляків.

У луцькому повіті, в якому було населення 340 тисяч душ, в тому 57 процент Українців, 5 проц. руських, 9 проц. Поляків, 12 проц. Німців, 14 проц. Жидів і 2 проц. инших, вибрано на 127 радних 82 Українців, 28 Поляків, 8 Чехів, 5 Німців і 4 Жидів.

Вислід голосовання в сільских громадах обох повітах Волині вказує, що мимо виїмкового стану і наглих судів, мимо недостачі всякої передвиборчої агітації і малого заінтересування виброами, українське населення вибрало до громадських рад подавляючу більшість своїх представників і сим задокументувало український характер Волині.

МУДРІ СОБІ КОЛЬОНІСТИ.

Польський премієр Вітос в часі своєї поїздки по Бережанщині вступив дня 15. серпня 1921 у сільне Юзефівку до кольоністів у гостину. З Вітосом сидів на авті його секретар і на мащині „друкував" (так хвалилися перед односельчанами тутешні кольоністи) всі їх жалі і домагання. Між иншим Мазури, вказуючи Вітосови на оброблені українські лани, просили Вітоса, щоби він видав закон, на основі якого малиб тутешні українські хріборобн доставити кольоністам збіжа на засів по максимальних цінах. Вітос вияснив Мазурам, що у Польщі не можна видавати такого закону, бо в Польщі введена тепер вільна торговля, а сам від себе дораджує Мазурам закупити збіже на засів за ті гроші, які вони заощадили, купуючи за півдармо поле. Кольоністи поясненнями Вітоса не вдоволилися і таки домагалися видання закону, щоби український мужик доставив польському кольоністови даром збіжа на засів.

КОНҐРЕС ПОКРИВДЖЕНИХ НАРОДІВ.

Міжнародне бюро оборони прав нардоів в Женеві скликує на день 1. вересня ц. р. конґрес в Женеві. В конґресі приймуть участь представники тих країв і народів, яких державности не признали великі держави і національні меншости тих держав, які топчуть закон самоозначення народів. Конґрес відбувати-меть-ся рівночасно з нарадами Союза Народів.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Окружна земельна комісія у Львові ухвалила примусове викупно отсих більших посілостей: Угринів долішний і Клусів, пов. Станиславів; Козодави, пов. Перемишляни; Балагарівка, пов. Городенка; Луні, пов. Перемишляни; Оплитна, Блищевідська і Блищиводи, пов. Жовква. Надто мається примусово викупити отсі місцевости: Кривче, повіт Борщів; Малинів, пов. Перемишляни; Грибовичі і Хрушно старе, пов. Львів.

Се робиться тому, щоби побільшити стан польського „посядання" і там, де Поляків не найдеш ні на лік. Та наш живий народ має ще в собі стільки сили, що перетравить і нових, льокаторів в своїй хаті, як перетравив на Волині і Поділю, де Поляки говорять... по українськи.

УРОЖАЙ В РУМУНІЇ.

Доносять, що в Румунії — головно в полудневій частині краю Трансильванії — зародила дуже добре пшениця і паша. В цілій Румунії дописало добре жито. Пшениця і жито дало 15 гектолітрів (кірців) на 1 гектар; ячмінь 27, овес 35 гектолітрів на гектар. Продаж збіжа взяв румунський уряд в свої руки. Ваґон (10 тисяч кг.) кукурудзи коштує 21.500 лей, ячменю 26 тисяч; вівса 18.500 лей.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

В кінці червня більшевики стали переправляти з Московщини дітей цілими партіями й розміщувати їх по селах у селян на прокорм. Разом з тим були випущені заклики, в яких говорилося, що голод винищує населення, а особливо дітей. Просилося дати допомогу нещасним дітям.

ВИВОЗЯТЬ ХЛІБ З ВОЛИНІ.

По селах Волині сновигається богато купців хліба. На наших зелізничих стаціях, як Рожище, Луцьк, Рівне та инших, щоденно наладовується хлібом по 30 до 35 ваґонів та вивозиться на захід. Для повертаючих збігців на свої згарища, через подорожіння хліба, становище просто таки страшне.

НООЧАСНІ ГЕРОЇ.

В селі Задвіря, пов. Перемишляни, покватерувалася польська кавалерія під командою офіцера Сурмицкого. (Штаб I. п. кінної артилерії). У селянина Семена Кришталя заняло кімнату кількох офіцерів. Побачивши на стіні образ Хмельницького (Вїзд до Києва), вони почали в кімнаті вправлятися у стрілянню, взявши собі ціть за голову Богдана Хмельницького. Образ знищено стрілами зовсім. Бо вони культурні.

ПАСКАРСТВО ЗЕМЛЕЮ.

В Раві Руській арештовано і обжаловано перед судом Вольфа Мендля і Франца Гальтера, економа дібр кн. Сапіги за це, що продавали селянам землю князя по 80.000 марок. В цей спосіб заробляли собі порядні суми паскарством землі, а селянам пускали тумана, що при такому способі купна будуть платити меншу переносну таксу.

ПЕРШИЙ СУД НАД ЗАБОРЧОЮ ПОЛЬЩЕЮ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАРОДІВ В ЖЕНЕВІ

РАДА ЛІҐИ НАРОДІВ ПЕРЕДАЛА ЗБОРОВИ ЛІҐИ НАРОДІВ ДО ВИРІШЕННЯ СПРАВУ ЗАБОРЧОГО НАПАДУ ПОЛЬЩІ НА СТОЛИЦЮ ЛИТВИ, ВИЛЬНУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 20. вересня. — Рада Ліґи Народів предложила сьогодня перед Збір Ліґи Народів справи Вильни, столиці Литви, яку Поляки захопили військовим нападом.

Рада Ліґи Народів розглядала, дебатувала і судила справу Вильни цілий рік, намагаючись довести до порозуміння між Польщею і Литвою, але обі сторони відкинули предложенне Павла Гіманса, бельгійського міністра заграничних справ, котрий був зладив плян для погодження Литви і Польщі у справі Вильни. З уваги на те Рада сьогодня рано рішила одноголосно приняти плян Гіманса, після якого округ Вильни має становити автономний кантон (стейт) в Литві. Вкінці Рада постановила передати своє рішенне до затвердження Зборови Ліґи Народів.

Опісля комітет шести мимо острого спротиву зі сторони Польщі постановив приняти Литву до Ліґи Народів.

Сесія Ради визначилася сензаційною промовою Артура Дж. Балфора, делегата Великої Британії, котрий осудив Литву і Польщу, але Польщу далеко більше, з уваги, що вона, хотяй нібито хоче справедливого вирішення справи Вильни, рівночасно позволяє ґенералови Желіґовському з його 30.000 війска держати Вильну мимо протестів Ліґи і заграничних міністрів великих держав. Польща нібито вирікається Желіґовського від часу до часу, але тільки на те, аби при найблизшій нагоді станути по його стороні.

— Хто є сей двозначний ґенерал сумнівної державної приналежности? — питався Балфор.

— Чи то польський герой, якому належиться корона, чи польський бунтівник, який повинен бути поставлений перед воєнний суд. Він є або один або другий! Польське правительство ніколи не відповіло на се питанне, а повинно було відповісти.

Він далі сказав, що Рада Ліґи Народів робила всі можливі заходи і посвятила богато часу, аби довести до порозуміння між Польщею і Литвою. Павло Гіманс розважав усі чинники, але не міг приєднати жадної сторони для жадного предложення, бо обі старались тільки втопити справу в повені слів.

Вказуючи на промови, які щайно виголосили перед Радою представники Польщі і Литви, Балфор сказав, що ті промови його переконали, що нікотра сторона не хоче згодитись на вирішенне, яке світ вважавби за справедливе і длятого Раді не оставало ніщо інше як тільки повідомити світ, яке саме є справедливе вирішенне справи.

Артур Дж. Балфор вкінці поставив внесенне, щоби Рада заявила, що вважає предложенне Гіманса за справедливе і передає його Зборови Ліґи, щоб висловив про нього свою гадку.

Се предложенне принято однодушно.

Замітною подією дня було, що Франція, яка є великою приятелькою Польщі, не могла її підпирати. Представник Франції, Леон Буржуа, виголосив промову, в якій заявився за мировою полагодою справи, але мусів признати, що предложенне Балфора є справедливе. Майже кождий член Ради признав, що Польща не має почуття справедливости. Професор Аскеназн, голова польської делеґації, заявив, що він має порученне від свого уряду виідкинути предложенне Ради Ліґи Народів.

Коли треба було ще другого доказу, що Польща не має підпертя у спорі з її меньшим сусідом, то се виявилося в комітеті шести, коли Аскеназн боровся проти допущення Литви до Ліґи Народів. Його різко скритикували представник Англії, Фіщер, і представник Швеції, Брантінґ. Вкінці Мотія, представник Швайцарії, виголосив промову, в якій взивав Польщу, щоби дала доказ почуття справедливости і не виступала проти того, аби Литві дати змогу представити свою справу яко членови Ліґи. Але Аскеназн мимо того голосував проти допущення Литви до Ліґи Народів.

На зборі Ліґи Народів була вчера також оживлена дебата з приводу скарги Альбанії, що Серби напали на її територію і зачали острілювати альбанські оселі.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ НЕ МОЖЕ ПРИЇХАТИ ДО АМЕРИКИ.

ЛОНДОН, 19. вересня. — В тутешніх політичних кругах запевняють, що премієр Ллойд Джордж не може виїхати до Америки на конференцію в справі обмеження морського зоруження, яка має зачатись у Вашинґтоні дня 11. падолиста с. р.

Газети пишуть, що британськими делеґатами імовірно будуть: Артур Дж. Балфор, лорд Лі, Бонар Ло, і Артур Міен, премієр Канади.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛІГА НАРОДІВ БУДЕ РАДИТИ ЛИШ КІЛЬКА ДНІВ!

ПРИСПІШІТЬ ВИСИЛКУ ПРОТЕСТІВ!

Сьогорічна сесія Збору Ліги Народів в Женеві має скінчитись дуже скоро, вже при кінці сього місяця.

Котра українська громада або товариство в Злучених Державах і в Канаді ще не вислала від себе протесту до Ліги Народів проти продовжування польської окупації Галицької України, то нехай сейчас вишле.

Значінне українського протесту з Америки перед найбільшим збором держав світа буде мати тоді більше, коли сей протест буде походити від як найбільше громад і товариств.

Адресувати так:

DR. VAN KARNEBEEK, President League of Nations Council, Geneve, Switzerland.

Відписі всіх протестів просимо прислати нам до оголошення у „Свободі".

ВИЇМКОВИЙ СТАН В ГАЛИЧИНІ.

Наш старий край відчуває тяжко польське ярмо, яке тяжить на нашому народі тимбільше, що Ляхи у Східній Галичині продовжають виїмковий стан (для Українців, не для Поляків). Недавно нібито зза виїмкового стану Ляхи замкнули три відділи Українського Горожанського Комітету в ріжних містах нашого краю. З того приводу українська преса піднесла протест проти польського виїмкового стану.

„Найважнійшою ціхою виїмкового стану — читаємо там — є обмеженнє або цілковите завішеннє особистих, громадянських і політичних свобід. Без сих свобід живе східно-галицьке населеннє вже осьмий рік і не видко тому кінця.

„На основі законів і розпорядків про виїмковий стан заборонюється у Східній Галичині видаванне часописий; або завішується старі видавництва. На основі тих постанов про виїмковий стан заборонюється уряджуваннє публичних зборів і заснованнє ріжного рода товариств. Виїмковими законами і розпорядками заборонюється політичну організацію. На основі виїмкових законів знищено цілковито автономію громад, міст і сіл, а на місце громадських самоуправ встановлено безвідповідальних і безконтрольних перед суспільностю комісарів. На підставі виїмкових законів обмежено горожанське судівництво.

„Виїмковий стан ляг зморою на цілому культурному, політичному й економічному життю східно-галицького населення.

„Польські горожани Східної Галичини цілком не відчувають тягарів виїмкового стану. Вони без перешкод уживають особистої свободи, свободи слова, друку, політичної організації. Граф Скарбек уряджує собі безпечно публичні віча проти Українців. У Львові ріжні шовіністичні польські товариства скликують протиживідські віча. Тесаме подибуємо в польській пресі.

„Про знесеннє сього стану не чути голосів навіть серед польських ліберальних кругів. Про се не згадують ніде навіть польські соціялісти".

ПОЛІТИКА ВИНИЩУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НАЇЗНИКАМИ В ГАЛИЧИНІ.

В останньому часі діяльність Ляхів в Галичині виявила отсі дальші надуживання наїзника:

1) Знесенне утраквістичних (польсько-українських) учительських семинарів.

2) Примусовий викуп більших земельних посілостий для колонізації.

3) Організація державної поліції у Львові.

„У Східній Галичині за австрійських часів — читаємо в старокраєвій пресі — польські можновладці всіми силами опиралися основуванню висших українських шкіл. Щойно наслідком довголітної політичної боротьби вдалось Українцям здобути кілька утраквістичних учительських семинарів, в яких викладовими мовами була мова польська і українська. Сі утраквістичні семинарі були сіллю в очах польським політикам, але за австрійських часів вони не мали сили зробити їм конець.

„Колонізацію вже ведено і ведуть з цілою форсою у Східній Галичині вже віддавна. Одначе поступ колонізації видався польським політикам за повільний. Тому то львівський окружний земельний уряд порішив примусово вивласнити цілий ряд більших земельних маєтків у Східній Галичині для польської колонізації. Примусове вивласненне земельних обшарників для колонізації є колонізаційною новиною у Східній Галичині. Характеристичним при сьому є те, що власниками вивласнених маєтків є Жиди, а маєтности сі лежать в найблисшому сусідстві Львова.

„Організація державної поліції у Східній Галичині переводиться також вже віддавна. Її введено вже по всіх повітах Східної Галичини, а від 15. серпня сього року у Львові. Ціла ся організація опирається на старому австрійському цісарському патенті про поліцію ще з 1851. року. За завданне державної поліції поставлено між іншими донеси дирекції поліції, згляднo старостам про спостереження, зроблені поліцією при зіткненню з населенням і про співдіяннє з „протидержавною" діяльностю. Створюється в сей спосіб державну політичну поліцію, під якої дозір ставиться ціле населенне краю. Під поняттє „протидержавної діяльности" можна втягнути і на ділі втягається всяку політичну і неполітичну акцію, яка не цілком годиться з поглядами кождого тимчасового уряду."

Се є продовжуванне ляцького злочину над українським народом, проти якого мусить наш нарід боротись серед нечувано тяжких відносин, а в сій боротьбі перед світом полишений він нині лише на своє правительство Петрушевича, яке одначе мусить мати поміч більшого загалу поза межами Галичини, аби боротьбу вести успішно.

ЧИ НОВА АКЦІЯ ФРАНЦІЇ НА СХОДІ?

(Від власного кореспондента з Европи).

З Антверпії доносять, що французький ґенерал Деґонте інформувався там про умови всаджування на кораблі військових транспортів. З уваги на те, що такої ранґи ґенерал не займавсяб особисто інформаціями, коли ходилоб о менші транспорти, нпр. на Шлеск, — припускають, що Франція приготовляється до більшої виправи проти Росії для поваленння большевицького уряду. Вяжуть це з тим, що Франція переконалася вже остаточно, що на випадок нової війни з Німеччиною годі спуститися на силу Польщі, яка розлетіласяб під одним ударом Німців. Тому хоче Франція вернути до давної політики тісного союза з Росією, коли в тій Росії буде інакший режім. Це булоб рівнозначним з пожертвуваннем Польщі. Рівночасно звертає увагу факт, що Польща в своїх претенсіях до Шлеска дуже притихла й стала скромнійша. Корфанти геть присів. У Варшаві, де чують письмо носом, говорять навіть про конечність порозуміння з Німеччиною. Словом — Польща вже зрозуміла, що панобка ласка їздить на бистрім кони й що ґрунт під нею, непевний. Ходять слухи, що Варшава вже на добре залицяється до Берліна.

УКРАЇНЦІ ПРО МОСКВОФІЛІВ І МОСКВОФІЛИ ПРО УКРАЇНЦІВ.

(Від власного кореспондента).

Я вже писав про те, що галицькі москвофіли відживають („Свобода", ч. 175 з 29. липня) та що дивним дивом українська народньо-трудова партія не видить у сім ніякої небезпеки для української справи.

Тепер хочу Вам докладнійше подати з одного боку думку української народньо-трудової партії про москвофілів і з другого — думку москвофілів про Українців. Коли Ви уважно застановитеся над сими обома думками, то самі побачите, що москвофіли як були так і остали ворогами української справи та що їх треба поборювати.

* * *

„Український Вістник", орган української народньо-трудової партії, помістив про москвофілів статтю п. н. „Хатня справа" (ч. 156 з 9. серпня), в якій висловлює ось-які думки:

„На зізді мужів довіря української народньо-трудової партії в червні с. р. за ініціятивою одного з найкрасщих представників нашого селянства вивязалася коротка дискусія про становище до москвофілів. В дискусії стверджено, що галицькі москвофіли через цілий час боротьби за українську державність поводилися зовсім льояльно, брали в ній активну участь, в хвилях тяжкої спроби для Галицької Землі не далися взяти на примани наших історичних противників (себто Поляків). В кінці стверджено, що тепер на провінції в деяких місцевостях москвофіли працюють спільно з нашими людьми.

„Значить, пропасть, яка ділила нас перед війною від москвофілів, не поглиблюється. Що більше, події останніх літ: революція на Сході, воскресеннє української державности над Дніпром, стихійне пробудженнє національної свідомости 40-міліонової селянської маси, боротьба Галицької Области за державну єдність цілого українського народу та побут богатьох москвофілів у Росії та на Україні — мусіли принести зміну настроїв у москвофільськім таборі, мусіли спонукати його до застанови над своєю позицією. І вже сама ся застанова мусіла спонукати москвофілів до зближення в сторону українського табору.

„Велика світова війна, вибух революції в Росії і всі пізнійші консеквенції мусіли зрушити галицьке москвофільство з мертвої точки. Неґативне становище до Польщі мусіло зблизити їх до українського табору, а події на Сході мусіли бодай молодших, живійших людий зпоміж москвофілів спонукати призадуматися над переоцінкою дотеперішніх своїх вартостий. З обох москвофільських тижневників видно, що сі молоді, живі, думаючі люди шукають ґрунту. Як будуть щирі і чесні з собою, то опиняться разом з нами в дружних рядах борців за сонішне завтра молодої, богатої в творчі сили нації.

„Ми тепер не маємо причини продовжувати війну з москвофілами. Вони для нас не являються ніякою небезпекою. Поставу Галичан до Москалів не вирішить Галичина, а пробуджене українське море за Збручем. Цю поставу можемо ми тільки акцентувати. До ролі Геростратів відносно Польщі москвофіли ніколи не знижаться. В сім ми переконані. А час і дальший розвиток подій дадуть їм змогу вибрати одну з двох можливостий: або скопітіти на хламі анахронічних святощів або перейти в український табор."

* * *

Так пише про москвофілів „Український Вістник". Поглянько, скільки в тім правди.

Се правда, що в часі, коли Галичина проголосила державну незалежність і зединення з Україною, москвофіли були в галицько-українськім війску і брали участь у війні з Польщею. Але в **імя чого** вони се робили? Чи в імя української державности? **Зовсім ні!**

Вони говорили зовсім щиро: „Ми тепер служимо в українській армії і боремося проти Польщі, бо ми все були за визволеннє всіх російських земель зпід Польщі. Отже війна проти Польщі лежить в нашій програмі. Далі в нашій програмі лежить **зединенне всіх російських земель.** Ви, Українці, проголосивши зединеннє Галичини з „Малоросією", сповняєте часть нашої програми і тому ми Вам помагаємо воювати з Польщею за прилученнє Галичини до „Малоросії". Та опісля, коли прийде на се час, ми будемо боротися за прилученнє „Малоросії" разом з Галичиною до Росії".

Так говорили москвофільські інтеліґенти, які служили в українській армії. З сих їх слів виразно виходить, що вони зовсім не зреклися своїх ідей, зовсім не перестали бути ворогами української національної і державної самостійности.

Правда також, що москвофільська делеґація на Мирову Конференцію в Парижі, яка приїхала була до Парижа головно при матеріяльній допомозі москвофілів з Америки і діставала матеріяльну й моральну підмогу від російських противбольшевицьких організацій; — в меморіялах на Мирову Конференцію домагалася визволення Галичини зпід польської окупації. Одначе чи в імя української державности? Ні! **Вона домагалася, щоб Галичина була прилучена до Росії.**

Правда й те, що тепер в самій Галичині москвофільська організація стоїть на тім, що держави антанти повинні усунути з Галичини польську окупацію.

Власне в останніх часах, коли українські партії вислали до держав антанти і до Ліґи Націй протест проти того, що Польща хоче брати українських урядовців до польського війска та переводити статистику в Галичині,—такий сам протест вислали й москвофіли.

Треба приняти, що власне з приводу сеї москвофільської маніфестації солідарности з українськими партіями появилася висше наведена стаття в „Українському Вістнику".

Одначе чи москвофіли хотять того самого, що Українці? Чи вони хотять, щоби в Галичині повстала українська держава, яка опісля злучилася би з Україною?

Ні! Вони леліють думку, що за якийсь час відновиться Росія і тоді Галичина буде прилучена до Росії.

„Український Вістник", покликуючися на оба москвофільські тижневики, потішається надією, що москвофіли згодом знайдуть дорогу в український табор. Чи ся надія оправдана? Поглянько, що про се говорять ті самі москвофільські тижневики.

* * *

Москвофіли видають тепер у Львові два тижневі часописи: „Прикарпатская Русь" є призначена для інтеліґенції і видається російською мовою; „Воля Народа" є призначена для селян і тому в ній москвофіли пишуть народньою мовою, заводячи поволи навіть фонетичний правопис.

Тільки подивитися на **мову** сих двох москвофільських часописів, а вже стане ясно, що москвофіли які були, такі й остали. Вони не признають окремого українського народу, тільки кажуть, що він є **часть одного російського народу.** Тому й **літературна** мова на їх думку повинна бути **одна** для всіх частий російського народу: **російська.** Такої мови й уживають вони в своїм часописі, призначенім для інтеліґенції. Для селян — що иншого; селяни російської літературної мови не знають, отже для них треба вживати **їх простої мови.** І так москвофіли роблять у своїм часописі для народу. А що українські селяни в Галичині через довголітню просвітню працю Українців і через школи привикли вже до фястичного правопису, то москвофіли в своїм часописі для селян починають уже уживати й фястичного правопису, щоби тим лекше підійти під смак селян і підсунути їм свої москвофільські ідеї.

Тому не на мову і правопис москвофільського часопису треба дивитися, а на **зміст.** Адже за польські гроші видаються також часописи українською мовою й фонетичним правописом, які стараються вмовити в український нарід Галичини, що для нього є найліпше помиритися з приналежністю до Польщі.

Який-же зміст знаходимо в москвофільськім часописі, призначенім для селянства.

„Воля Народа" в числі 29-ім, яке появилося кілька **днів перед** висше наведеною статтею „Українського Вістника", помістила статтю „Гадки на часі", яке не полишає ніякого сумніву, що москвофіли остали такі, які й були, що вони ворожо відносяться до української справи і хотіли би бачити весь український нарід, разом з Галичиною, в одній російській державі.

В тій статті говориться, що задачею москвофілів є „спопуляризуваннє серед народних мас ідей єдинства нашого племени з общеруським корнем".

Далі вмовляється там в українських селян Галичини, що в них є „вроджене почуттє національної та культурної єдности та родства з руським великаном".

В кінці про справу **самостійности України** говорить москвофільський часопис ось-що: „Проби послідних років повинні були нас переконати, що „самостійна Украйна" може бути в інтересі всіх: Австрії, Німеччини, Польщі й иншої чужої держави, але не в інтересі малоруського чи там українського (бо о назву байдуже) народа".

Далі говориться про неможливість „зліпити ту Україну" і про „сліпоту" тих, що хотять самостійної України, тай висловляється надію, що Українці самі переконаються про хибність своїх змагань і пристануть до москвофілів.

„Тоді — пише „Воля Народа" — ми й вони подамо собі спільно руки і як один чоловік станемо на одинокo раціональну плятформу, т. є. на ту, на якій від самого початку свого істнування стояла русско-народна організація Галичини".

Сі слова москвофільського часопису чей-же досить ясно говорять, що **галицькі москвофіли зовсім не змінилися.** Вони все стоять на тім, що український нарід є часть російського народу і тому повинен бути також частю російської держави. Що більше, галицькі москвофіли навіть надіються, що Українці зміняться, покинуть ідеал української національної і державної самостійности і зробляться москвофілами.

* * *

Я навів голос „Українського Вістника" про москвофілів і голос „Волі Народа" про Українців. Щож видно з тих двох голосів?

„Український Вістник" запевняє своїх українських читачів, що москвофіли є на найліпшій дорозі стати добрими Українцями, і тому не треба їх поборювати.

Тимчасом з москвофільської „Волі Народа" виходить, що москвофіли не тільки зовсім не думають навертатися на Українців, але що більше, сподіваються, що Українці станують москвофілами.

Очевидно, годі вірити „Українському Вістникови" та його запевненням про те, що москвофіли стануть добрими Українцями,—**коли самі москвофіли сьому перечуть** і голосно заявляють, що вони хотять „єдиної Росії".

З сього виходить, що також тактика „Українського Вістника", який радить не поборювати москвофілів, **є хибна.**

Як не будемо поборювати москвофілів, як позволимо їм вести між народніми масами їх агітацію, не протиставлячи тій агітації нічого з українського боку, то наслідок сього буде такий, що москвофільські впливи серед народних мас скріпляться.

Сього не може хотіти ніхто з Українців.

Українство і москвофільство — се дві ідеї, які себе взаїмно заперечують і виключають. Коли український нарід хоче жити як самостійний нарід у своїй власній державі, то мусить перемогти в своїм нутрі москвофільську ідею. Колиж взяла би верх москвофільська ідея, тоді український нарід буде вічним рабом Москви.

Між українством і москвофільством не може бути згоди, а мусить бути боротьба на життє або смерть. Коли одна з тих ідей переможе, то друга загине.

І коли ми хочемо, щоби перемогло українство, то **мусимо москвофільство все і всюди поборювати.**

Одним словом, не потурати треба москвофільству, а поборювати його.

Гайдельберг, 21. серпня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ДАЙТЕ ПОМІЧ РОБІТНИКАМ!

Є у Львові товариство „Сила", в якім гуртуються ріжного рода українські робітники і робітниці. Ціль сеї робітничої орґанізації — взаїмна матеріяльна і моральна підпомога та вихованнє членів у християнськім дусі.

Се товариство є доволі чисельне, але помимо того бідне і то переважно з причини браку своєї хати. Вже перед війною збиралося товариство „Сила" до купна власного дому, але не було ще досить гроша, а нині сей гріш нічого не значить.

Богато членів сього товариства находяться нині в Америці, але їх адреси зарядови „Сили" не є звісні і через те не можна до них особисто написати.

Годиться тут зазначити, що з усякої підпомогової акції Америки товариство „Сила" дотепер цілковито не користало.

У нас в Америці є спорий гурток таких людий, котрі не дають на старий край ніяких жертв, бо ті жертви йдуть нібито на підмогу „буржуазії". А в товаристві „Сила" нема чейже ніяких „буржуїв", бо — як уже сказано висше — се є чисто робітнича орґанізація, якої членами є звичайні щоденні зарібники і зарібниці. Хто-ж тим робітникам допоможе?...

А їм треба конечно помогти — вже хочби для того, щоби їх задержати в рядах української суспільности, щоби вони не розбіглися по чужих, ворожих нам таборах.

Браття Робітники і Сестри Робітниці! Відложіть зі своєї „пейди" пару центів на місяць і зашліть їх до товариства „Сила" у Львові, на поміч тим, котрі, так як і Ви, працюють тяжко руками на своє виживленнє. Хто як, хто, а ті наші українські зарібники і зарібниці в нашім столичнім місті Львові мають найбільше права відкликатися до Вас, до своїх братів-робітників і сестер-робітниць в Америці. Дайте-ж їм хоч яку-таку поміч! Поможіть їм своїми дрібними лептами до купна власного товариського дому, бо тільки в своїй хаті вони зможуть виконати як слід свої цілі і завдання. Не забудьте, Браття і Сестри, що у Львові ми мусимо мати не тільки свою інтеліґенцію, але й свідоме українське робітництво. Тепер такі часи настали, що робітничі круги рішають ріжні політичні проблєми, а як ми освідомимо національно своїх робітників, то вони не підуть чужим богам служити, але будуть добиватися своїх прав на своїм власнім, українськім ґрунті. Отже освідомленнє нашого робітництва се наш загальний народний інтерес, і тому ми мусимо наших робітників підпомогти!

Поможім же їм, Браття і Сестри, конечно поможім і тої своєї помочі не відкладаймо!

Усякі жертви проситься слати на адресу: **Товариство українських слуг і зарібників „Сила" у Львові, ул. Краківська ч. 17.**

ДУМА.

Ой та обізвався батько Евген, кошовий Українців галицьких
Та до Вкраїнців американських:
Гей, браття, друзі, громадяне! добре дбайте,
Нам, козакам українським, галицьким поміч дайте!
Спішіть, поспішайте, Вашій рідній Ненці помагайте,
Зпід лютого врага, Ляха-бісурмена її визволяйте!
Ой, бо від ріки Сяну аж гень-гень по Збруча
Гнобить нарід український неволя пекуча.
Ой, розбісилась у нашому краю дика ляцька шайка
Ой, крає-крає українську спину та ляцька нагайка.
Ой, поржавіли і порозбивались гучні наші самопали,
Ой, повні-повні синів України ляцькі кримінали.
А у чеськім краю наше юне війско на нову війну чекає,
А там в рідним краю шляхецька орда пирує, гуляє.
Ой, гуляє дика Ляшня, гуляє-танцює,
Наших рідних братів-сестер страшенно мордує.
В наші села посилає Мазурів лукавих
Й посіпаків-розбишаків жандармів крівавих.
Ой, не буря, тай не вихор в Галичині свище-завиває,
То так гірко і жалібно наш люд ридає.
Ой, ридають старці й діти маленькі і дівчата, молодиці,
Бо не оден Українець повис на польській шибениці.
То-ж ви, браття Українці в Америці подбайте
Своїй рідній Галичині поміч дайте!

* * *

Відай не знав батько-кошовий, що до Америки
Приволіклись киринники й польські прислужники,
Заревіли, загуділи червоні Каїни:
„Не дай, брате, ні доляра та для України!"
Запискотів езуїцький скрентонський монаха:
„Я-б здер з цеї України послідного лаха!"
І Микола Ржепень „ґмінний" писарина,
Ходачковий шляхтичина:
Кричать, пишуть і голосять, щоб на Україну
Не зложити ані цента.

* * *

Ой, заридала Ненька Україна ревними сльозами,
Ой, бо нема згоди, тай нема любови між її синами.
Через цю незгоду, свари і ненависть вони Неньку розривають,
І Ляхам-татарам на Неї кайдани кувать помагають,
Спокійно в Америці проживають,
Добре їдять-попивають;
А про рідних братів-сестер ні троха не дбають.

* * *

Ой, Ти Ненько наша, люба Україно, Вітчино кохана
Не плач, тай не побивайся,
Слізоньками не вмивайся;
Бо є дітей твоїх не сто, тай не двісті, що з вечора і з рана
За Тобою Бога умоляють
Тобі волю добувати помагають.
Дай-же Боже милий, щоб воскресла Україна,
Щоб визволилась Галичина,
Щоб настала та година,
Щоб ми з буйними вітрами
Полетіли бистрими вірлами
На тихі води,
На ясні зорі,
У мир веселий,
Між люд хрещений,
На вольну Україну!

Загнибіда.

ПОЗІР! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Заходом місцевого комітету несення помочи рідному краеви

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25 ВЕРЕСНЯ 1921 Р.

в Мус гол (MOOSE HALL) над Сміт театром при Мейн стр.

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

в справі визволу Галичини і несення дальшої помочі.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 2-гій ПОПОЛУДНИ.

Промовляти буде делеґат нашого правительства
Др. Л. МИШУҐА.

Українці! Вічевий дзвін бе на трівогу. З рідного краю несеться розпучливий голос сивоволосих батьків, братів і сестер наших о поміч о поратунок, щоби прогнати неситого ворога Ляха з нашої хати. Тому обвязком кождого з нас прибути на се віче і стати до боротьби за свободу, волю і независимість України. Прибудьмо всі і піднесім грімкий протест перед цілим світом проти безправств Ляхів. Україна для Українців! Нашої рідної землі ми не дамо собі видерти і постоїмо за неї до послідного.

Противникам несення помочи нашому краєви і нашому правительству З. У. Н. Р. як також всім киринникам і хруням вступ на віче заборонений.

19,21,22 **ВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ.**

В СВОЇЙ ХАТІ, СВОЯ ПРАВДА І СИЛА І ВОЛЯ.
або
ПОСІДАЙ ВЛАСНУ ХАТУ.

Тільки дорогою правдивого і щирого ощаджування можна здобути власну хату. Комірник вправді вкладає менші гроші, але не має найменшого вигляду до посідання тої хати в якій мешкає. Той що має власну хату здобуває собі більше значіння у суспільстві а також і більшу вартість у бизнесовім значінню. Коли він навіть звичайний робітник, то він почуває себе більше певним, сповняючи свою щоденну роботу, а тимсамим виконує свої обовязки лучше і все має вигляди на лучшу роботу і платню.

Той що має власну хату, осягає о много більше здобутків для себе і для своєї родини, стає членом суспільства, бере участь в підприємствах того краю, в якім живе та забирає голос в його справах.

Тепер власне якраз наспіла хвиля, щоб кождий з нас почав ощаджати в ціли посідання власної хати.

МИМОХОДОМ.

(З канадійського „Укр. Голосу").

Як большевицька Росія признала Україну?

Українські аґенти совєтської Росії залюбки дорікають українським націоналістам, що вони стараються впливати на „буржуазних" політиків в чужих державах, аби вони сказали, чи зробили те або інше в українській справі.

Політика совєтської Росії доказує, що якраз те Українці повинні й робити, хочби лише з уваги на добро самої „радянської" України.

Доносить 20. ч. віденської комуністичної ґазети „Наша Правда", що **в Москві** находиться вже — дипльоматична місія „радянської" України з головою Ю. Коцюбинським.

Що значить „дипльоматична місія"? Дипльоматична місія — се **не офіціяльно признане представництво держави,** тільки представництво, яке доперва старається о офіціяльне признанне. Дипльоматична місія Української Народньої Републики старалась у Вашинґтоні о офіціяльне признанне тої републики. Дипльоматична місія Галицької Републики старається у Вашинґтоні о офіціяльне признанне тої републики. І доперва коли република буде офіціяльно признана, місія стає офіціяльним представництвом і тільки тоді перестане називатись місією, а стане вже посольством.

Отже „Українська Соціялістична Радянська Република" — видумана в Москві, і виплекана Москвою на костях і крові українського народу, на глум над волею того народа, дочекалась наконець аж до того, що змогла післати до Москви дипльоматичну місію. Як так дальше піде, **то за яких десять літ Москва може й зволить визнати місію за офіціяльне представництво України,** — очевидно колиб ситуація через увесь той час була такасама погана для совєтської Росії як тепер.

Але як „буржуазні" політики чужих держав заговорять нині про потребу самостійної української держави, совєтська Росія завтра раненько ще до східсонця навяже офіціяльні дипльоматичні зносини з „радянською" Україною, таксамо як навязала їх з Вірменією, Азербайджаном і Ґеорґією.

„Свободолюбна" совєтська Росія має погану прикмету давати поневоленим народам волю тільки тоді, коли чує над собою „буржуазний" бук. Святився би той бук!

Раковський.

Один большевицький писака, що сховався за псевдонім „Мара", одушевляється в нюйорських „Щоденний Вістях" чужими і ганить своїх. Хто є в дійсности „чужі" і „свої" для него, тяжко вгадати. З того, що в його писанню проявляється очевидне незнанне української мови, треба би догадуватись, що він стільки має з українством спільного, що є призначений до дурення українських робітників. Однакож його цілию є представити себе перед українськими робітниками — Українцем і тому сим разом він називає Українців своїми, а не-Українців чужими.

Говорить сей большевицький аґент:

Раковський чужий чоловік, але він не запродував української армії... Раковський чужий чоловік, але проте ніхто не докаже, що він запродав Україну імперіялістам... Раковський не знає української мови, але не замішаний в крадіж народних гроший... Раковський Румун, але він не розстрілював українських робітників та селян за те, що вони забирали панські землі... Чужий Румун Раковський не обікрав України; не вивіз заграницю соток міліонів карбованців..."

Що большевицькі аґенти уважають честь і совість в пропаґанді за непотрібний баґаж, се річ давно звісна. А всетаки сміливість, з якою вони відважуються в живі очи брехати, нераз прямо обезоружує їх противників. Таке і в сім случаю. Хоч Раковський, мовляв то, й чужий а всетаки він красший для Українців, чим всі Українці на купу...

Як не добрі люди, так нехай Бог свідком тому буде, що не все і не всюди ми Українцями одушевляємося. До злости і розпуки допроваджують нас Українці частійше, чим не-Українці. Алеж правда — правдою, що таки між Українцями не найшлося людини до такої чорнош, такої огидної і безчесної роботи, до якої піднявся Раковський.

Раковський принявся московським імперіялістам за ката українського народу!

Що він мав продавати українську армію, коли його собачим обовязком було нищити українську армію? Що він мав продавати Україну імперіялістам, коли він був на собачій службі в тих імперіялістів? Що він мав красти народні гроші, коли його собачим обовязком було рабувати ті гроші при помочі оружної сили? Що мав він стріляти українських селян за те, що вони забирали панські землі, коли він відбирав в українських селян і їх власну землю і всі плоди тої землі, які міг захопити? Як би зложити на купу трупи українських селян, розстріляних той владою, що її представляє Раковський, то повстали би гори, рівні Карпатам. Раковський не обікрав України, бо не потребував обкрадати. Його річию було рабувати без границь і міри та стріляти тих, що противилися грабіжі. І він обрабував Україну до щенту. Через те нині міліони Українців гинуть з голоду.

От чим відзначився Раковський! Богато є між Українцями Каїнів, але для такої каїнської роботи, яку зробив Раковський, серед Українців таки не було нікого. І Українці мають причину бути гордими з того!

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЕСКЕҐОНІНҐ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 231, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 25. вересня, в гали Ф. Ферка під ч. 310 Катавіса стр. Проситься всіх членів, аби явилися як слід, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Ю. Литвинець, предс.; Р. Чолій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 25. вересня, в гали Укр. Громади під ч. 610 улиця Савт Американ стр. На порядку нарад є богато важних справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Сорока, предс.; В. Скольський, секр.

ВИКОРЕНЕННЄ НЕГРАМОТНОСТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(З докладу Джана Дж. Тайґерта, державного комісара освіти).

— o —

Неграмотною називають людину, що не вміє писати на своїй рідній мові. Неграмотна людина звичайно й читати не вміє; таких, що можуть читати але писати не вміють, дуже мало. На основі такого розуміння неграмотности (невміння читати і писати), переводжено статистику неграмотних в Злучених Державах і в усіх инших країнах.

Та через те статистика неграмотности не зовсім точно показує стан народної освіти. Коли людина вміє як так підписати своє імя та в случаю наглої потреби з трудом прочитати скільки стрічок одначе за мало знає щоб своїм знаннем писати й читати покуриступатись в життю чи для справжної просвіти, то на ділі вона дуже мало перевисшила зовсім неграмотну людину.

Окрім того статистика неграмотности в Злучених Державах ще й тому непевна, що вона опирається на загальній переписи населення в 1910 році, на тих питаннях, які ставили ценусові урядники: „вмієте читати, вмієте писати", і на тих відповідях, які діставали: „вмію" або „не вмію". Та чи той, хто казав що вміє, справді вмів, чи може лиш міг кепсько підписати своє імя та прочитати числа на вулиці, чи може просто якбудь відповів, аби збутися клопоту, годі знати. І хоч перепись 1910 року виказала лиш 77 неграмотних на кожду тисячу населення (у віці звиш десяти літ), то мабуть ніхто не сумнівався, що процент неграмотности богато більший.

Першу певну спробу обличити той процент зроблено аж в 1917 році, коли при першім „дрефті" покликано до війска 1,566.011 жовнірів. Аби пересвідчитись, чи в війску вони зможуть прочитати й зрозуміти писаний наказ, зроблено з ними маленький екзамен: кождому дали прочитати новинку з ґазети і написати листа своїй родині. Показалося, що на кожду тисячу молодого мужеського населення 253 чоловіка не вміє прочитати ґазети і написати звичайного листа до дому. Значить, більш як четверта частина.

Одначе взагалі, що до поширення грамотности, треба все ще брати під увагу перепись 1910 року, яка власне виказала пять з половиною міліонів неграмотних абож 77 на тисячу населення. По даним зібраним тою переписю третина усіх неграмотних жила по великих містах, дві третих в місточках, селах і на фармах. Поміж неграмотними 60 процент було білих, 40 процент ніґрів. Мало не половина неграмотних білих були роджені Американці, трошки більше як половина чужинці-іміґранти.

З того часу дякуючи сільським та вечірним школам, добродійним і жіночим товариствам і в великій мірі приватним заходам, неграмотність дуже зменшилася. Практика в добрих школах показала, що під проводом доброго учителя людина пересічної інтеліґенції, яка не вміє по анґлійськи ні слова і не вміє читати і писати в ніякій мові, за три місяці, присвячуючи для науки по годині що дня через пять днів в тижни, може навчитися стільки анґлійської мови, щоб обійтись нею в щоденнім життю, читати легку книжку і читко написати листа. Школи для неграмотних були в усіх частинах американської армії, так що жовніри котрі пробули в війску довший час, мало не всі вернулися грамотними.

Результати послідної переписи ще не всі оголошені, одначе частинні звідомлення показують вже зменшення неграмотности. Так в Алабамі неграмотність впала за послідних десять літ з 23 процент до 16, в Арkенсес з 13 до 9, в Делевер з 8 до 6. Загальна тенденція така, що неграмотність уменшується, скорше по містах як по селах, скорше серед американських уроженців як серед іміґрантів і скорше поміж ніґрами як поміж білими.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) РЕПУБЛИКИ У ВАШИНҐТОНІ.

Відділ II (фін.-торг.)
Ч. 163 — 21.

ОПОВІСТКА.

Хто хоче закупити БОНД ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ, нехай подасть точно своє імя і адресу та перешле гроші, або американські Ліберті Бонди на слідуючі способи:

1) Прямо на адресу: Diplomatic Representative of Galicia (2nd Dept.), 1901 Columbia Road, Washington, D. C.

2) а) Через Відділи та Братства Українського Народного Союза, Провидіння, Народної Помочі або Згоди Братств.

б) Через парохії української греко-католицької Дієцезії.

в) Через парохії укр. греко-православної Дієцезії.

г) Через Окружний Комітет в Шикаґо і Лігу Ситезенів в Филаделфії, Па.

ґ) Через окремі місцеві Комітети, вибрані для сеї цілі на прилюдних зборах.

д) Вкінці через ті інші інституції, комітети та поодинокі особи, які викажуться відповідним уповажненнем від Місії.

Бонди виставлені на 5, 10, 25, 50, 100 долярів.

УВАГА: Хто зложив гроші, а не одержав в короткім часі бонда, нехай сейчас реклямує. —24

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ:
Д-р Березовський **Д-р Мишуга**

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)
1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.
ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА У ВІДНИ

„ВСЕСВІТНЯ БІБЛІОТЕКА"

під редакцією ІВАНА КАЛИНОВИЧА

виходить поодинокими випусками довільного обему і має на ціли дати українському громадянству в перекладах на нашу мову кращі твори всесвітньої літератури й науки, передовсім твори світових клясиків і учених, зі вступними статтями й поясненнями, не виключаючи також писань українських письменників.

Досіль появилися:

Nr. 1/3. **Фрідріха Шіллера: ПОЕЗІЇ.** (Передмова. І. Дрібні поезії. II. Баляди. III. Поеми), в перекладі Д-ра О. Грицая, Ц. Білили, Д-ра І. Франка, з поясненнями Івана Калиновича. Львів, 1914, 8°, XXXIX+168 стор. Ціна 150 К.

Nr. 4/6. **Александра С. Пушкіна: ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ.** (сім пес) в перекладі Д-ра Івана Франка. Львів, 1917, 8°, портрет +XXXVII+252 стор. Ціна 200 К.

Nr. 7/8. **Йогана В. Гете: ГЕРМАН І ДОРОТЕЯ.** Поема в перекладі Д-ра Івана Франка. Львів, 1917, 8°, портрет +X+68 стор. Ціна 60 К.

Nr. 9/10. **Михайла Яцкова: ДАЛЕКІ ШЛЯХИ.** Збірка новель. Львів, 1917, 8°, портрет + 98 стор. Ціна 80 К.

Nr. 11/12. **Арістофана: ХМАРИ.** Грецька комедія в перекладі Т. Франка, Львів, 1918, 8°, XII+96 стор. Ціна 80 К.

Nr. 13. **Гуго фон Гофманстеля: СМЕРТЬ ТІЦІЯНА.** Драматична поема в перекладі Остапа Луцького. Львів, 1918, 8°, 24 стор. на добірному папері. Ціна 20 К.

Nr. 14. **Володимира Короленка: БЕЗ ЯЗИКА.** Оповідання в перекладі Петра Дятлова. Львів, 1918, 8°, портрет+VIII+176 стор. Ціна 120 К.

Nr. 15. **Д-ра Дмитра Донцова: УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ДУМКА І ЕВРОПА.** Львів, 1918, 8°, 80 стор. Ціна 60 К.

Nr. 16. **ПІСНЯ ПРО РОЛАНДА.** Старофранцузький епос в перекладі Д-ра Василя Щурата. II. видання. Львів, 1818, 8°, XIII+121 стор. Ціна 100 К.

Nr. 17. **Тараса Франка: НАРИС ІСТОРІЇ РИМСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ,** з показчиком Івана Калиновича. Львів, 1921, 8°, VIII+224 стор. Ціна 200 К.

Nr. 18. **Уго Фосколя: ОСТАННІ ЛИСТИ ЯКОВА ОРТІСА.** Роман, З італійської мови переклав Петро Карманський. Відень, 1921, 8°, 148 стор. Ціна 150 К.

Nr. 19. **Михайла Возняка: ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ КОМЕДІЇ** (1619—1819). Львів, 1920, 8°, 252 стор. Ціна 200 К.

Досіль видані випуски можна дістати у ІВАНА КАЛИНОВИЧА, Hans Sachsgasse Nr. 18, Wien, XVIII, до якого треба звертатися у всіх справах видавництва. 17,19,21

ІМІҐРАЦІЙНЕ НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ МІСТ

(З Бюра для Переписи Населення).

Подаючим зібраним послідною переписю (1920 року) й оголошуваним тепер Переписним Бюром в Вашінґтоні національний склад американських міст представляється так:

На 6,751.86р душ населення у Ню Йорку близько два міліони або-ж точно 1,991.547, значить звиш третина всеї людности, точно, 35.4 процент іміґрантів-чужинців роджених за границями Злучених Держав і приїхавших сюди з 42 ріжних країн світу. Між тими іміґрантами по численности на першім місци стоять переселенці з Росії, 479.481 душ (в те число включено очевидно і Жидів і Українців й инші народности давної Росії), за ними рядом слідує 388.427 Італіянців і 202.833 Айришів) роджених в Ірляндії).

В Філядельфії на 1,866.212 населення послідною переписю налічено 397,927 роджених заграницею. Головним елементом в ужинецькім населенню Філядельфії зявляються теж іміґранти з Росії в числі 95.285 душ, 64.549 Ірляндців і 63.689 Італіянців.

В Пітсбурґу з 602.452 голов населення більш як третина іміґранти — 120.266. Між ними найбільш Німців — 16.028, Поляків — 15.537 і Айришів — 13.989.

В Скрентоні на 28.568 чужинців на першім місці Італіянці — 3.425, на другім Росіяне — 3.415 і треті Поляки — 3.267.

Зовсім инший склад чужинецького населення в деяких містах Нової Англії. Наприклад в Фол Рівер, Мас. серед 42.331 іміґрантів найбільше число французьких Канадийців (10.734), Англичан (7.968) і Портуґальців (5.663).

В Йонґставн, Огайо, чужинців 33.834, в Ейкрон, Огайо, 37.889. В обох містах найбільш іміґрантів з Італії, Угорщини й Австрії.

По містах що понад великими озерами, поселилось найбільш Німців і Поляків. Усіх іміґрантів в Шікаґо 805.482, з того 137.611 родилось в Польщі, 112.288 в Німеччині, 102095 в Росії. З 110.008 душ іміґранського населення в Мілвокі, Німців 39.576, Поляків 23.060. Поміж 121.530 іміґрантів в Бофало теж Поляків і Німців найбільше, 31.406 і 20.898.

На північнім заході і на заході переважають Скандинавці і Канадийці. Поміж 88.032 іміґрантами поселившимися в Мінеаполіс що-до числа перші Шведи, котрих там 26.151, другі Норвежці, 16.389 голов, треті Канадийці, 6.445. В Сеатл усіх чужинців 73.875 з того Канадийців 13.224, Шведів 10.253, Норвежців 9.118.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Дарія Гаморакова, вдова по священику, мати Ольги Левицької, дружини д-ра Володимира Левицького, секретаря Українського Посольства у Берліні і д-ра Нестора Гаморака, доцента українського університету в Камянці Подільському, померла по довгих, тяжких терпіннях дня 23. серпня вранці на університетській жіночій клініці в Берліні. Похорон відбувся в пятницю, дня 26. серпня.

В особі Покійної сходить до гробу щира Українка, що брала живу участь в українському громадянському життю.

РІДНА ШКОЛА ЗАБОРОНЕНА НА ВОЛИНІ.

Дня 19. серпня ц. р. в Турійську на Волині скликано було громаду на збори. Учитель-Поляк, враз з польським ксьондзом намовляли людей до заснування в нашому місточку польської 7 клясової школи. На жадання людности, мати рідну школу, „ойчулько" відповів, що української школи вони тут не мати-муть. На зазначення одного з громадян, що згідно з конституцією маємо право на рідну школу, була відповідь, що „до конституції бендзєми стосоваць се потем"... а тепер треба заснувати польску школу. Громада відмовилася дати ухвалу на польську школу, але здається школа таки повстане у нас, на перекір бажанню українського населення. На зібранню один з Мазурів показував рукою поліціянтам на більше свідомих Українців громадян. Люде сподіються нових арештовань.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших поклинів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Заходом **Укр. Тов. „Жеребецька Любов' в Ню Йорку, Н. Й.**, Українська Трупа відіграє **„СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ" або „Дурний Стецько"** комедію в 3-ох діях **в суботу, 24. вересня 1921** в Українськім Народнім Домі, **217-219 East 6th St., New York, N. Y.** Початок точно о годині 8. вечер. Вступ 75 і 50 цнт. На представлення це просимо всіх Родимців з Ню Йорк і околиці. По представленню буде баль, при добірній музиці. тож кождий буде мав нагоду добре забавитись. — КОМІТЕТ. 21-23

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. Тов. Ів. Котляревського устроює **в неділю, 25. вересня 1921 р.** в Українській Хаті, 2240 Grayling Ave., Hamtramck, Mich. **ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ** в честь Тараса Шевченка. Дорогі Родимці! Приходіть усі, а цим докажемо, що ми як добрі діти України спільно відсвяткували память нашого батька Тараса Шевченка. Початок о годині 7.30 вечером. Вступ для всіх один: 35 цнт.
21-22 КОМІТЕТ.

КУПУЙТЕ І ШИРІТЬ

„КРОВАВУ КНИГУ"

в котрій Уряд Західно-Української Народної Республики подає частинний звіт з точними датами, ляцького звірства і насильства на землях галицької України.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.

Для поширення інформацій межи Американців і чужинців про ляцьку самоволю, маємо таку саму книжку і в тійсамій ціні в англійській мові.

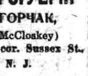
Пишіть на адресу:

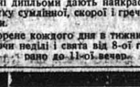
„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВІД ЗАРЯДУ КНИГАРНІ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.

—o—

В книгарни У. Н. Союза в Ню Йорку є не лиш всі книжки, що були в книгарни „Свободи", але є ще й велике число таких книжок, яких в книгарни „Свободи" зовсім не було. Тих книжок нема поданих і в катальогу книгарні „Свободи".

Та богато людий має у себе катальог книжок книгарні „Свободи". Тим людям подаємо понизше спис книжок, яких в катальогу „Свободи" нема, але вони є в книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, і їх можна замовляти враз з книжками, що є в катальогу книгарні Свободи.

Ось ті книжки:

Книжка	Ціна
Батьківщина й инші опов., Ів. Франка. — Ціна	25
Біля машини, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	10
Брати Моуглі, опов. з життя дитини між звірами, Р. Кіплінґа (переклав Ю. Сірий). — Ціна	$1.00
Варвара Убрим, оповідання з життя в монастирах. — Ціна	40
Варіят з 1906 року. — 2. Вірш. — 3. Між бурдюними филями, драма на 4. дії, В. В. Бабієнка. — Ціна	35
Великий сонник. — Ціна	40
В Тумані, оповідання, Л. Андреєва. — Ціна	20
Голод, оповідання, В Винниченка. — Ціна	5
Гумор і Сатира. — Ціна	25
Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.). — Ціна	80
Два мужі. — Одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк). — Ціна	20
Дві могилі, оповідання з сибірського життя, І. Королевського. — Ціна	10
Для домашнього огнища, повість, Ів. Франка. — Ціна	85
Домашна кухня, або, Як варити і печи, Леонтини Лучаківської.—Ціна	75
Еволюція в образках Д. Гирда. — Ціна	$1.25
Евстахій, повість з перших віків християнства, Христа фон Шмід. — Ціна	30
Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський. — Ціна	60
Житє і наука грецького фільософа Сократа з вступним додатком огляду історії фільософії, М. Загірні— Ціна	25
Житепись Торта М. Шустакевича.— Ціна	15
Записна книжка, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	5
Збірна оповідань для української молодіжи. — Ціна	40
Звідки взялася і що значать назва „Русь" і „Україна" др. Л. Цеґельського. — Ціна	30
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся. — Ціна	80
Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога. — Ціна	50
Ілюстроване українське письменство в житеписах др. М. Пачовського. — Ціна	35
Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і **Промова** В. Дебса. — Ціна	25
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англ. М. Павлик). — Ціна	$1.50
Історія Московщини до Петра Великого. — Ціна	40
Історія о золотокрилім лицарю. — Ціна	10
Історія варижської комуни. — Ціна	15
Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919. — Ціна	$1.00
Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера. — Ціна	15
Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата. — Ціна	30
Контрасти, нарис, В. Винниченка.— Ціна	10
Короткий виклад політичної економії А. Богданова (перевів М. Д.). — Ціна	$2.50
Короткий огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки. — Ціна	30
Кровавий шлях (Шерльок Гольмс) в 2-ох частях, К. Дойля. — Ціна	60
Кузь та Грицунь, оповідання, В. Винниченка. — Ціна	8
Латачки, оповідання, Володимира Б. Ціна	25
Лубенський Монастир, веселі оповідання, О. Проколупія. — Ціна	10
Маруся, повість, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна	30
Методична ґраматика Укр. мови В. Коцовського і І. Огоновського. — Ціна	40
Молодий вік, оповідання для молодіжи Кн. 1. — Ціна	40
На зелених горах, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна	20
Наречена, оповідання, Георгія Г. Чулкова. — Ціна	15
Народ а національність, популярно-наукова розвідка, др. Стефана Гриневецького. — Ціна	10
Народні казки ч. 1. — Ціна	20
Народні казки ч. 2. — Ціна	20
Начерк стилістики, поетики і реторики др. Конст. Лучаковського. Ціна	40
Наша рідна мова, Географія України і характер Українця, Поляка, і Москаля. Написав проф. М. Воанин. — Ціна	10
Незвичайні дива природи А. П. Нечаєва. — Ціна	20
Не піддавайся біді, оповідання з селянського життя, Др. А. Чайковського. — Ціна	25
Нетри А. Сінклера, в оправі.—Ціна	$1.50
Нічого не було, оповідання, А. Каменського. — Ціна	15
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість в 2-ох томах, Ю. Верного. — Ціна	$2.80
Не любо — не слухай, брехать не мішай Т. Безпляха. — Ціна	20
Новелі, К. І. Юрія Сірого. — Ціна	70
Новітна суспільність і церква Др. Т. Бартошека (переклад М. Павлика). — Ціна	35
Оповідання про заздрих богів Мих. Драгоманова. — Ціна	15
Оріґінальний чоловік і инші оповідання. — Ціна	25
Орлеанська дівчина, історичне оповідання про франц. героїну Іванну д'Арк. — Ціна	20
Папа чи Христос Ілї М. Глови. Ціна	65
Перекази старинного світа др. Ів. Деминчука. — Ціна	35

Та найкраще буде, що хто хоче замовляти книжки з книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, нехай напише картку по катальоґ тоїж книгарні, а безпроволочно вишлемо його.

У всіх справах, доторкаючих книгарні і друкарні У. Н. Союза в Ню Йорку належить удаватись на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

РОБОТА В МАЙНАХ В ОКОЛИЦИ КІСКІМІНЕТАС ВАЛЛЕЙ РОЗПІЧНУТЬСЯ НАНОВО.

З певних жерел довідуємось, що роботи в околицях Apollo, Leechour and Vandergrift, в Армстронґ і Вестмореленд Кавнтах в стейті Пенсильвенія, зістануть зновлені сейчас і майни будуть робити повною силою. Сі майни находяться в полосі вуглевій, де вуглє доходить до чотири стопи грубости. Майни мають сильні повали і є незвичайно сухі. В сій части є богато домів, які побудовала компанія в часі повільної роботи в майнах а які доси не були замешкані. Нові обставини промовляють за тим, що сі майни будуть робити стало, а що майни находяться всего півтора милі від Пітсбурґа, то і робітникам майнерам буде вигідно тут жити. Майни затруднюють від 1000 до 2000 робітників.

Ті майнери, що находяться без праці, повинні поїхати до сеї майни, яка находиться при висше згаданих місцевостях, коли хотять дістати сталу роботу. 19-24

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

Пошукую свого краяна, **КОСЦЯ ХОПКЯКА** (Хоптяка) або його жени Анни, з роду Цибульських, котрі кільканайцять літ як виїхали до Бразилії. Походять зі села Липиці долішної, повіт Рогатин, Галичина. Хтоби про них знав або вони самі, зволять зголоситись у важній справі на адресу FRANK SEMEGEN, 529 Remington St., Rochester, N. Y., North America. 17-22

Пошукую посади **ДЯКОУЧИТЕЛЯ**. Маю довголітний досвід в диригентурі, вмію вести взірцево школу і театральні представлення. Ласкаві зголошення прошу слати: „УЧИТЕЛЬ", c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 20-22

НА ПРОДАЖ гросерня і делікатесен штор, в добрім місці, межи Українцями і Славянами. Старі костумери. Великий і свіжий стак. Штор в долішній части Джерзи Сіти. Добра нагода купна для української родини. Голоситись: S. S. TICKET AGENCY, 265 Warren St., Jersey City, N. J. 21-3